

ВІДГУК

офіційного опонента

д. е. н., професора кафедри економіки, обліку та підприємництва
Первомайського навчально-наукового інституту НУК ім. адмірала Макарова

Філіпішиної Лілії Михайлівни

на дисертаційну роботу Кузьменко Катерини Михайлівни на тему:
«Управління розвитком інтеграційних процесів морської торгівлі», яку
представлено для здобуття наукового ступеня доктора філософії зі
спеціальності 073 – Менеджмент (галузь знань 07 – Управління та
адміністрування).

Дисертацію виконано в Національному університеті Одеська морська
академія Міністерства освіти і науки України

Актуальність теми дослідження

У сучасному світі в умовах глобалізації інтеграційні процеси мають місце у майже всіх господарських сферах держав. Взаємозв'язок та взаємодія між Україною та іншими провідними державами в процесі реалізації перевезень вантажів та включення території країни до міжнародних маршрутів відіграють важливе значення для стимулювання економіки та надходжень у бюджет, збільшення кількості робочих місць, підвищення зайнятості саме українських підприємств у організації та обслуговуванні перевізного процесу, авторитету країни на світовій арені.

Стратегічне розташування України та ступінь розвитку інфраструктури відкривають значні можливості для забезпечення інтеграційних процесів. Тим не менш, протягом усього періоду помилки у формуванні монетарної політики в процесі державотворення згубно впливали на весь комплекс попиту та пропозиції. Основні сектори національної економіки мали викривлення витрат через обмеження платоспроможності транспортною політикою, яка базувалася на низькій заробітній платі та обмеженому оборотному капіталі під контролем жорсткої системи податку на додану вартість.

Враховуючи вищезазначене, тему дисертаційної роботи Кузьменко Катерини Михайлівни «Управління розвитком інтеграційних процесів морської торгівлі» слід визнати актуальною, а напрям дослідження таким, що потребує

схвалення.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Наукові положення, висновки та пропозиції, що знайшли відображення в дисертації Кузьменко Катерини Михайлівни «Управління розвитком інтеграційних процесів морської торгівлі» повною мірою досліджені та обґрунтовані, про що свідчить структурна побудова та зміст роботи.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечується: вивченням здобувачем ступеня доктору філософії значного обсягу наукових джерел з менеджменту, економіки транспорту, зовнішньоекономічної діяльності підприємств; використанням сучасних методів дослідження (економічного аналізу, системного аналізу, експертної оцінки та прогнозування, порівняльного аналізу, графічний метод, метод сценаріїв); апробацією наукових результатів на українських та міжнародних наукових конференціях; публікаціями отриманих наукових результатів в періодичних наукових виданнях, а також використанням сучасної інформаційної бази, що включає законодавчі та нормативно-правові акти України, аналітичну інформацію центральних органів виконавчої влади України й іноземних країн, офіційні дані Державної служби статистики України, звітні матеріали українських судноплавних компаній, а також звіти Конференції ООН з торгівлі та розвитку.

Новизна наукових положень, висновків та рекомендацій

Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру полягає в розробці системи обґрунтування сукупності рішень щодо управління розвитком інтеграційних процесів морської торгівлі, а саме в удосконаленні теоретико-методичних положень щодо обґрунтування інтеграційних процесів з огляду на специфіку морської торгівлі, які передбачають виділення особливих форм інтеграції на різних рівнях та у різних секторах морської торгівлі; науково-методичного забезпечення з управління інтеграційними процесами морської торгівлі, що охоплює параметри, методи та інструментарій управління інтеграційними процесами підприємств морського транспортно-логістичного комплексу на мікроекономічному на макроекономічному рівнях; методичного підходу до забезпечення конкурентної стійкості національного морського транспортно-логістичного комплексу задля можливості подальшої реалізації інтеграційних процесів та оцінювання інтеграційної стабільності у забезпеченні транспортної незалежності України.

Крім того, набули подальшого розвитку:

- збалансована система критеріїв щодо забезпечення стійкості інтеграційних процесів в системі морської торгівлі, яка охоплює деталізовану систему зовнішніх та внутрішніх чинників, що мають вплив на стійкість забезпечення інтеграційних процесів;

- методика аналізу стану окремих секторів торговельного судноплавства з урахуванням оцінки збалансованості параметрів і уточнення особливостей розвитку світової морської торгівлі на основі інтеграційних стратегій розвитку основних об'єктів мореплавання, а також стану і систематизації проблем розвитку морського транспортного комплексу, що перешкоджають реалізації інтеграційних проектів;

- методичні положення прийняття управлінських рішень в системі управління розвитком інтеграційних процесів на основі використання запропонованого інструментарію у відповідності з теорією ефективного позиціонування підприємств морського транспорту і логікою прийняття рішень в системі невизначеності ризиків. Розроблені методологічні положення до мінімізації усіх форм ризиків в галузі морської торгівлі задля подальшого впровадження інтеграційних процесів.

Практична значимість отриманих наукових результатів

Викладені у дисертації положення мають не лише теоретичне, а й практичне значення та розвивають і поглиблюють теоретико-методичні положення та розроблення науково-практичних рекомендацій щодо управління розвитком інтеграційних процесів морської торгівлі. Практичне значення отриманих результатів полягає в обґрунтуванні методичного підходу до визначення принципу збалансованої системи показників для оптимального прийняття рішень та обґрунтування конкурентної стійкості підприємств національного морського транспортного комплексу, що передбачає реалізацію інтеграційних процесів морської торгівлі.

Практична цінність отриманих результатів підтверджується довідками про їх використання в практиці суб'єктів управлінської та господарської діяльності, а саме: у Одеській філії ДП Адміністрації морських портів України (довідка від 27.09.2023 р.), у компанії ДП «ЮНІТІМ УКРАЇНА» (довідка №1/244 від 28.09.2023 р.), в навчальному процесі Національного університету Одеська морська академія (акт від 07.09.2023 р.).

Повнота викладу в опублікованих працях наукових положень, висновків та рекомендацій

Опубліковані наукові праці свідчать про ґрунтовне опрацювання авторкою проблематики дослідження. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації дисертаційної роботи достатньо повно висвітлені українською та англійською мовами у 12 наукових працях, з яких 7 – у наукових фахових виданнях України (що входять до переліку наукових фахових видань України, які рекомендовані МОН України для публікації результатів дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії); 5 – у збірках за матеріалами міжнародних конференцій.

Наукові публікації Кузьменко К.М. достатньо повно розкривають зміст її дисертаційного дослідження, його наукову новизну та результати, а їх обсяг та кількість відповідають встановленим вимогам Міністерства освіти і науки України.

Оформлення дисертації та анотації

Дисертаційна робота охоплює широке коло питань, які знайшли своє відображення у структурі та змісті дисертації. Дисертаційне дослідження складається з трьох розділів, які комплексно розкривають досліджувану проблематику, мають логічну структуру та містять змістовний характер.

У вступі викладена актуальність теми, мета, завдання, методи дослідження, наукова новизна, практичне значення та апробація результатів дослідження. Наприкінці тексту дисертації подано загальні висновки, які відображають найбільш вагомі наукові та практичні результати. Список використаних джерел складено відповідно до чинних стандартів. Анотація повністю відображає основний зміст роботи.

Дисертаційне дослідження за своїм змістом відповідає спеціальності 073 Менеджмент, є логічним, завершеним науковим доробком. За структурою, обсягом, оформленням та змістовним наповненням робота повністю відповідає вимогам, встановленим МОН України до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Зауваження щодо змісту дисертації

Дисертація містить ряд незначних недоліків та зауважень, що могли б бути представлені більш досконало:

1. Бажано розкрити зміст показника «характеристика інвестиційного процесу» поданого авторкою у 1 розділі (сторінка 32).

2. У розділі 2.1 наводяться параметри і особливості розвитку світової морської торгівлі на основі судноплавства, проте бажано дати перелік особливостей розвитку торговельного судноплавства або згрупувати їх.

3. На сторінці 126 зазначено умови розвитку світового торговельного судноплавства під впливом сукупності факторів та кризових явищ, що збільшує важливість застосування страхування. Однак, на нашу думку, слід більш детально розглянути питання економічності страхування та як воно впливає на кризові явища.

4. Авторкою визначаються стратегічні проблеми становлення України як морської держави на основі формування адекватного судноплавного комплексу країни з урахуванням підтримки ініціативних підходів до формування альтернативних судноплавних компаній і зміни державної політики (сторінка 129). Слід зазначити конкретні ініціативи та підходи для формування адекватного судноплавного комплексу та висвітлити, чому економічні завдання в цьому плані відстають від політичних підходів.

5. У дисертаційній роботі використовуються поняття «інтеграція», «інтеграційні процеси морської торгівлі» в сучасному контексті. Існують різні точки зору щодо сутності цих категорій. Автору бажано було б висловити свою позицію, своє розуміння щодо сутності зазначених понять.

6. На наш погляд, у третьому розділі роботи не розкрито поєднання економічного та соціального аспектів проведення оцінки інтеграційних процесів підприємств морського транспорту, що б дало змогу обґрунтовано оцінити вибір інструментарію оптимізації інтеграційних процесів з адаптацією до ризиків у морській торгівлі, які виражаються співвідношенням отриманого ефекту з витратами на досягнення цього ефекту, та з урахуванням діючої соціальної складової – показників, які відображають соціально обґрунтовані стандарти рівня життя працівників підприємства та забезпечення потреб і можливостей покращення життя.

Водночас, слід зазначити, що перелічені зауваження не є принциповими та не зменшують наукову і практичну цінність роботи.

Висновки

Дисертаційна робота Кузьменко Катерини Михайлівни «Управління розвитком інтеграційних процесів морської торгівлі» є самостійною, завершеною науковою працею, що відповідає обраній темі та визначеній меті.

Дослідження виконано автором самостійно на достатньо високому теоретико-методологічному рівні. Основні положення та отримані наукові результати висвітлено у публікаціях автору.

Дисертація має наукове та практичне значення, належним чином структурована, порядок викладення матеріалу відображає послідовність проведеного авторкою дослідження. Висловлені зауваження не знижують теоретичну і прикладну значимість отриманих наукових результатів виконаного дослідження.

На підставі вище викладеного дослідження Кузьменко Катерини Михайлівни на тему «Управління розвитком інтеграційних процесів морської торгівлі» можна визнати, що дисертаційна робота відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 р. № 341, а її автор – Кузьменко Катерина Михайлівна – заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 Менеджмент галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук,
професор кафедри економіки, обліку та
підприємництва

Первомайського навчально-наукового
інституту НУК ім. адмірала Макарова

Лілія ФІЛІПШІНА

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 21:37:00 18.01.2024

Назва файлу з підписом: Отзив_Філіпішина.pdf
Розмір файлу з підписом: 225.4 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Отзив_Філіпішина.pdf
Розмір файлу без підпису: 170.9 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ФІЛІПІШИНА ЛІЛІЯ МИХАЙЛІВНА

П.І.Б.: ФІЛІПІШИНА ЛІЛІЯ МИХАЙЛІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2848903169

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 21:36:59
18.01.2024

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F040000005F8B3D01C6EBB304

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підписаний PDF-файл (PAdES)

Формат підпису: З повними даними для архівного зберігання (PAdES-B-LTA)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2023.12.21 13:00